

גליון מ"ה תשע"ד
שנה ג'

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קליפון על השיעור לשהחמישה בתמונה

סיפורי חז"ל

כבדהו וחשדהו

מעשה באדם זר שהתארח בביתו של התנא רבי יהושע. קיבל אותו התנא בשמחה, העניק לו ארוחה מכובדת ופינה עבורו מקום לישון בקומה השניה. מדרגות לא היו באותם ימים, וכדי לעלות ולרדת אל הקומה השניה היו משתמשים בסולם. בטרם הלך לישון, סילק רבי יהושע את הסולם ממקומו. באמצע הלילה קם האורח, התרוצץ בקומה השניה ואסף חפצי ערך, עטף אותם בבגדיו, וביקש לעשות את דרכו החוצה. בשל החושך ששרר, הוא לא הבחין בחסרונו של הסולם, צעד קדימה ונפל ושבר את עצמותיו. בבוקר ראה אותו רבי יהושע מתפתל מכאבים על הרצפה ולידו חפצי הערך שניסה לגנוב. "כך נוהגים אנשים כמוך?" גער בו רבי יהושע. – "לא ידעתי שסילקת את הסולם!" גימגם האורח בבושה. "כבר אתמול בלילה חשדתי בך" הגיב רבי יהושע. כך קיים רבי יהושע את הנאמר: כבדהו וחשדהו. גם כאשר חושדים באדם שיש לו כוונות לא טובות, עדיין יש להעניק לו את הכבוד המקסימלי.

פרשת השבוע

יוציאו דיבת הארץ (במדבר י"ג – ל"ב)

מסופר על הרה"ק "ה"אמרי אמת" מגור שביקש לנסוע לארץ ישראל, רצה גיסו הרב מבענדין זצ"ל לעכב בעדו בטענה שבארץ ישראל ישנם גם יהודים פורקי עול רח"ל, וכשישוב הרבי לפולין יצטרך לספר על מעשיהם, וזוהי דיבת הארץ כדוגמת המרגלים, ולמה לו זאת? השיב הרבי מגור: אין לחשוש, אפקח רק את העין הטובה ואראה רק טוב, אכרה רק את האוזן הטובה ואשמע רק טוב.

סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך (י"ד – י"א)

פעם אחת, בליל ראש השנה, פתח הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א ואמר: ריבונו של עולם אמנם, אנו מלאי עוון, אבל אתה מלא רחמים. ואפילו אם עוונותינו גדולים ומרובים, כמה קטנים הם לעומת רחמיו הרבים. שהרי רחמיו וחסדיו אין להם גבול, סלח ומחל לעמך ישראל ביום הדין – כגודל חסדך.

ולא תתורו וגו' למען תזכרו וגו' (ט"ו – ל"ט – מ')

יהודי בא פעם אל הרה"ק בעל "החידושי הרי"ם" מגור זיע"א וביקש תרופה למחלת השכחה, השיב לו הצדיק: כתוב בתורה "ולא תתורו" ובהמשך כתוב "למען תזכרו", וזוהי התרופה הכי טובה ומועילה לזיכרון.

אני ה' אלקיכם (ט"ו – מ"א)

מסופר על הרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א שכבר בילדותו ניכרו בו סימני גאונות, ובכל עת שמחו למדני העיר להשתעשע עמו בדברי תורה, פעם שאלו אותו היכן יש פסוק בתורה המתחיל ומסתיים באותן שלוש תיבות? ענה הילד מיניה וביה: פסוק זה נאמר במקום בו משה רבינו לא אמר אמת, תמהו השומעים משה רבינו לא אמר אמת? אכן, ענה הילד, בפרשת ציצית מצינו פסוק המתחיל ומסתיים במילים "אני ה' אלקיכם" ובשעה שאנו אומרים ק"ש, אנו מוסיפים את המילה "אמת", ואילו משה רבינו לא אמר "אמת" אלא סיים במילים "אני ה' אלקיכם".

זמני השבת

זמני יציאת השבת:

ירושלים: 8:28 ת"א: 8:31 ר"ת: 9:01

פרשת שלח

זמני כניסת השבת:

ירושלים: 7:10 ת"א: 7:25

כל מה שאדם עושה – הוא עושה לעצמו.

כשהוא יושב מבודד בארמון המלכות, מוקף בשריו וביועציו, אין המלך יכול לדעת בדיוק מה נעשה בקרב המון העם, מה חושבים האנשים תושבי מדינתו, מה הם מבקשים, מה הם דעותיהם על המלך, מהן תלונותיהם? וכו'. לפיכך, עשה אחד המלכים מעשה שכזה: מפעם לפעם היה פושט את בגדי מלכותו ובמקומם לבש על גופו בגדים פשוטים, וכך שנראה הוא ככל האדם, יצא מהארמון לסייר בחוצות עיר הבירה, או אז יכול לראות מקרוב, ובלא כל מחיצות, את האזרחים, ואכן, המלך עקב אחר אזרחות חייהם, מנהגייהם, ובחן את כל מעשיהם.

תשומת לב מיוחדת הקדיש המלך, אשר היה לבוש בבגדי אזרח פשוט, לקבצנים היושבים בכיכר השוק. כדרכם של העוברים והשבים, השליך אף הוא לעברם מטבעות, והאזין בקשב רב למילות הברכה והתודה שהעתירו הקבצנים על ראשו. רק אחד הקבצנים היה שונה מכל חבריו, כשהוא קיבל את המטבע, לא השיב במילות תודה, אף לא ברך את הנותן, ורק משפט אחד היה שגור תמיד על פיו: "כל מה שאדם עושה בין אם טוב ובין אם רע, לעצמו הוא עושה". כך היה אומר העני בכל פעם ששלש המלך מטבע לתוך ידו המושטת.

בתחילה האזין המלך למשפט זה ברוח טובה. סבור היה כי העני אינו אלא חומד לו לצון, אך, כשעברו ימים רבים, ובכל פעם שהיה המלך המחופש בא לכיכר השוק ונותן לעני נדבה, נענה באותו משפט. החל הדבר לקומם את המלך. ואמר לעצמו: כיצד מעיו העני להשיב על נדבה שנותנים לו במילות עלבון שכאלה? זוהי פשוט כפיות טובה. כעסו של המלך על אותו קבצן חוצפן הלך וגבר, עד אשר באחד הימים כששוב נתן לו מטבע ושוב נענה במשפט הידוע, גמר אומר להרוג את האיש הקבצן.

מה עשה? שוב התחפש המלך ויצא לכיכר השוק, שם שלף מכיסו מטבעות רבים, והחל משליכם לתוך תיבותיהם של כל הקבצנים אשר ישבו שם. והללו, שמחו לקראתו והרעיפו עליו דברי תודה. כשהגיע המלך אל מקום מושבו של אותו קבצן ידוע, עצר כדי רגע ונעץ בו מבט נוקב: "ראוי אתה לנדבה הגונה" הפטיר בפנים שוחקות, הנה קח

לך מאכל טעים, בטוח אני שתתענג עליו". והמלך הגיש לו תרנגולת מפוטמת, צלוייה היטב, שריחה הטוב הולך למרחוק. הקבצן המופתע פער את עינו לרווחה, אכן, מאכל כה טעים לא אכל מעודו, ומה משתוקק הוא לטעום ממנו, ואולם, אולי חומד לו האיש שלפניו לצון, וכלל אינו מתכוון לתת לו את המאכל הערב. ראה המלך כי הקבצן מהסס, אמר לו: "קח, שלך היא התרנגולת" והגיש לו את העוף הצלוי. בהתלהבות רבה הושיט העני את ידיו ולקח את התרנגולת מידי המלך המחופש. מסביבו התקהלו חבריו הקבצנים. ניחוח המעדן עלה באפיהם, ומבלי להסתיר את קנאתם הביטו אל חברם בר המול. ואז שמעו כולם את המשפט המפורסם והידוע יוצא שוב מפיו של הקבצן: "כל מה שאדם עושה בין אם טוב ובין אם רע, לעצמו הוא עושה". חמתו של המלך התלקחה בו מחדש, אולם הוא הבלגי ולא אמר מאומה, וכשחיוך קל על שפתיו פנה ולהלך לו לדרכו.

העני המאושר הביט עדיין כלא מאמין על התרנגולת שבידו, ומלמל לעצמו: "אהה תרנגולת צלוייה.. מערך מלכים ממש". מעדן שכזה אין זה יאה לאכול בכיכר השוק לעין כל. אלך לי הביתה, אפרוש מפה נקיה על השולחן, אוסיף כמה ירקות לצלחת, ואז אשב לי לאכול את התרנגולת הצלוייה והטעימה בשקט ובנחת. הוא קם ממקום מושבו, אחז את העוף כאילו היה אוצר יקר ערך, ופנה לביתו השחוח הניצב בפאתי העיר. רק הריח הערב שהותירה התרנגולת הצלוייה הזכיר ליושבי כיכר השוק באיזה אוצר זכה חברם. כפי שתכנן, ערך העני בביתו את השולחן לסעודה, ובמרכזו העמיד את התרנגולת השחומה. זו התנוססה בכל תפארתה, וריחה מילא את כל חלל הבית. עוד רגע קט ויגש לסעודה הדשנה.

ואז... כשהתכוון לשבת ליד השולחן, נשמע מבחוץ קול הלמותן של פרסות סוסים, מלווה בקול תרועה. ידע הקבצן: אלו הם צייד חצר המלוכה, השבים מן הציד ביער הסמוך, רגיל היה לשמוע את קולותיהם מפעם לפעם. כשגברו הקולות והלכו, הציץ האיש מבעד לחלון, והנה מה רואות עיניו? כל השיירה מתקרבת לכיוון ביתו, ובראש רוכב בן המלך, ניכר על פניו שהוא עייף ויגע עד מאד, נראה שמלאכת הציד קשתה עליו במיוחד הפעם.

משל ונמשל

המלך היה בביתי

יתבונן האדם תמיד בימי היותו בעולם הזה לדרוש את ה'; כי בעולם הזה יכול למצוא אותו ולדבר איתו בתורה, וכן לקיים מצוותיו ולתת הודאה לשמו בברכה עליהם בלשון נוכח כאשר ידבר איש אל רעהו, כמו שאנו אומרים "ברוך אתה ה'".

משל לאיש אחד בעל אכסניא שהיתה עליו מלשינות גדולה, ועמל מאד להוציא משפטו לאורו, ולשוא היתה עמלו, ועל ידי זה היה בסכנה גדולה. אמרו לו אוהביו, שאין לו שום עצה כי אם שיבוא לפני המלך בעצמו וישתטח לפניו, כי הוא איש חסד ורחמן מאד, ובוודאי ירחם עליו ויטה דינו לזכות, ויציל אותו מהצרה. ובימים ההם היה מנהג, שהמלכים היו מלבישים עצמם במלבושים פשוטים כשאר העם שלא יכירו אותם, והיו נוסעים במדינותיהם להתבונן על הנהגותיהם וענייניהם. ויהי היום והמלך נסע דרך העיר ההיא והתאכסן בבית האיש הזה ולא הכירו אותו. וכאשר נסע משם כעבור מספר ימים, נודע שהמלך עבר דרך העיר ההיא ונתאכסן בבית האיש הנ"ל. כאשר שמע האיש את הדבר הזה, נפל על פניו ארצה ויבך בכי גדול, ויאמר: אוי לי על מזלי החשוק, הלא המלך הטוב ורב החסד היה בביתי, אילו הייתי יודע הייתי משתטח לפניו ובוודאי היה מוחל לי על הכל. אבל כעת מה אוכל לעשות, לנסוע לעיר מלכותו אין בכוחי, וגם כמה אלפי אנשי צבא חונים סביב היכלו לכבודו ובוודאי לא יניחו לי לבוא אצלו.

והנמשל המלך זהו מלך מלכי המלכים הקב"ה, בעת שהאדם הוא בעולם הזה, הוא מצוי לפני ה' תמיד, ואפילו אם עיוות וקילקל, יכול לשוב ולבקש על נפשו להיטיב עמו בכל העניינים, והקב"ה קרוב לו, וכמו שנאמר (תהילים קמ"ה) קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת" וכנ"ל. אבל האדם מתעצל בזה יום יום, עד שנסתלק מעולם ובא לידי חשבון, ושם ימצא הפנקס פתוח וכל ענייניו נכתבים וחתומים, ונפשו ורוחו ונשמתו הן בסכנה גדולה, כי צריך להשיב על הכל תשובה נכונה ואין לו מה להשיב, והוא צועק וי לוי! כשהייתי בעולם התחתון היה הקב"ה מצוי אצלי תמיד והיה ביכולתי לבוא ולהשתטח לפני ולבכות והיה מוחל לי על הכל, וגם היה מסייעני לידיעת תורתו ולקיים מצוותיו, וכמו שאמרו חז"ל הבא לטהר מסייעין אותו.

(בשם ה"חפץ חיים" זיע"א)

אך מה לפמליה הנכבדת הזו ולביתו שלו, הדל והנידח? דומה שליבו החסיר פעימה אחת או שתיים מרוב פחד. עוד רגע, ונקישות רמות נשמעו בחלל הבית. הבאים התדפקו על הדלת, מיהר העני לפתוח את דלת ביתו, ועל הסף ניצבה כל הפמליה המלכותית, למראה הבאים נאלם בעל הבית דום. אך הללו לא המתינו להזמנתו, בן המלך מיהר להיכנס פנימה, וצנח מתנשם בכבדות על הכיסא הראשון שנודמנה לו.

שליחו של הנסיך פנה אל בעל הבית ואמר: "הנסיך חש ברע, רעב הוא מאד ויש להגיש לו מיד דבר מאכל". וכי מה יגיש בעל הבית העני לאורח רם המעלה שפרץ לפתע למעונו? כמובן את התרנגולת הצלויה שקיבל מהאיש רב החסד בכיכר השוק. חיש מהר הובא המעדן, והנסיך שרגיל היה במעדנים כאלה, לא התמהמה לרגע, ומיד החל לסעוד את לבו בתיאבון גובר והולך, הוא אכל ואכל עד כי מהתרנגולת הטעימה לא נותר אפילו פירור אחד.

החבורה כבר עמדה לקום ולצאת לדרך, כשלפתע החל הנסיך בן המלך לצרוח בקול רם: "הצילו! הצילו!" זעק והתפתל מכאבים. לא חלפו דקות רבות – והוא צנח ארצה ללא רוח חיים. "רוצחו!" זעקו שומרי בן המלך המזועזעים, והתנפלו על בעל הבית, "הרעלת את בן המלך! אתה גרמת למותו!" הם תפסו את העני והביאו אותו למשפט לפני המלך. רועד מפחד בא העני לפני המלך, בודאי יצוה המלך להרגו מיד על כי הרעיל למות את בנו, חשב הקבצן המסכן. כשראה המלך מי עומד לפניו, התחלפה הבעת פניו הזועמות בתדהמה: הן זהו אותו עני קבצן, לו הגיש הבוקר את התרנגולת, הן המלך רצה להמיתו, ובחר להרעיל אותו בתרנגולת הצלויה, בה טמן סם מוות, ביקש להמית את העני – והנה, בדרך זו גרם למות בנו אהובו. "שחררו את האיש" הורה המלך למשרתיו, ואל העני פנה ואמר: "אכן צדקת בדבריך: כל מה שהאדם עושה – בין אם רע ובין אם טוב – לעצמו הוא עושה".

צ'ין אדם לחברו

איסור מחלוקת

פעם באו תושבים מעיר אחת אל הרה"ק רבי אברהם "ה"אבני נזר" מסוכטשוב זיע"א בטענה: שהרב שלהם הכשיר בשאלה של בשר וחלב, וזאת אע"פ שלפי דעת רוב האחרונים יש להחמיר ולאסור. ולכן אנו מבקשים להסמיך מורה הוראה נוסף, אותו נשאל ולפיו נלך. אמר להם הרבי: אינני יכול להכריע בשאלה, עד שלא אברר את פרטי הדברים ואדבר עם הרב של עירכם. אך גם בלא להיכנס לכל פרטי השאלה, הרי אפילו לדברייכם התיר הרב שלכם רק איסור דרבנן, ואילו אתם רוצים לעבור על איסור דאורייתא. תמהו האנשים: איסור תורה? כן קרא הצדיק, מחלוקת היא איסור דאורייתא לדעת כולם, על ידי המחלוקת מגיעים לעבור על איסורי תורה רבים: לשון הרע, רכילות, שנאת חנם, הלבנת פנים ועוד איסורים רבים.

נתינה לעני כל צרכו

פעם הביאו תרנגול הודו למכירה לביתו של הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, ולא קנתה אותו הרבנית מפני המחיר הגבוה שביקש בעדו המוכר, אחרי זה נודע לרבנית, שאת התרנגול הזה קנתה אשת אחד האנשים העניים שמתפרנסים מן הקצבה שהוא מקבל מבעלה הרבי. חרה הדבר לרבנית והלכה וסיפרה ל"דברי חיים" ואמרה: תראה את העניים שלך, אני לא רציתי לקנות את התרנגול בגלל מחירו היקר, ואילו אשת פלוני שנהנה מכספי צדקה

קנתה אותו. אמר לה הצדיק: היטבת לעשות שסיפרת לי זאת, ואני לא ידעתי שאיש זה זקוק גם לתרנגול הודו לשבת, מהיום והלאה אראה להוסיף לו על קצבתו בכדי שיהיה לו כל צרכו.

טוב ומטיב לרעים ולטובים

הרה"ק רבי נחום "ה"מאור עיניים" מטשערנוביל זיע"א היה נוהג לקרב כל נפש מישראל ולהיטיב עמה, אפילו על הריקנים שבהם היה מסתכל בעין יפה, מימיו לא הביט און ביעקב, ונהג לקרוא לכל יהודי בשם צדיק, ולתת לו מתנות למעלה מיכולתו, פעם הסביר הרבי את מנהגו ואמר: אני מתכוון לתפוס בקצה מידותיו של הקב"ה, מה הוא "טוב ומטיב לרעים וטובים" אף אני רוצה להיות כך.

גמילות חסד עם המתים

סיפר הגה"צ רבי אליהו לופיאן זיע"א: בכל ערי ליטא היה זמן מוצאי שבת ויום טוב שבעים ושתים דקות אחרי השקיעה, וכך נהגו בכל ישיבות ליטא, פרט לתלמודי תורה דקעלם, שם הנהיג ה"סבא" מקעלם להאריך עוד חצי שעה אחר 72 הדקות. וכל זה למה? כדי לגמול חסד עם הנפטרים אשר מנוחתם כבוד בקעלם, שלא יחזרו לגיהנם עד שתעבור חצי שעה נוספת, כמובא בספד"ק שאין מחזירין הנשמות לגהנום במוצאי שבת, עד שכל בתי הכנסיות שבאותה העיר כבר התחילו בתפילת ערבית.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז סיון הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל מווארק ב"ר ישראל יצחק (תרכ"ט) הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד ב"ר חיים מצאנז (תש"ד)

יום ראשון י"ז סיון

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר אשר (בית אהרן - תרל"ב)

יום שני י"ח סיון

הרה"ק רבי ישכר דוב מראדושיץ ב"ר יצחק (תר"ג)

יום רביעי ב' סיון

רבי יוסף אירגאס ב"ר עמנואל (שומר אמונים הקדמון - ת"צ) הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלום זעליג מנאדבורנא (צמח ד' לצבי - תקס"א)

יום חמישי כ"א סיון

הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אליעזר מלאנצהוט (תרנ"ג)

יום שישי כ"ב סיון

רבי יחיאל מיכל אב"ד נעמרוב הי"ד ב"ר אליעזר (ת"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

להודות מראש

מסופר: כשהרה"ק רבי ברוך ממעבזו זיע"א אמר את התפילה "מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי", נשתתק והתעמק במחשבתו שעה קלה, ושאל בקול: למה להודות על העתיד? הרי אפשר להודות לשם יתברך על כל חסד בשעתו. והשיב מיניה וביה: שמא חס ושלום ארד ממדרגתי ולא יהיה לי השכל והרצון להודות לך על כל טובה בשעתה, לכן אני מקדים ומודה לך לאלתר על הכל.

קרית קרעטשניף רחובות

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com